

Ferocitat

"Faltava el número fort: els egipcis portaren un gos, un dels comandos l'agafà per les potes, li n'arrancà una d'una estrebada i mentre el pobre gos -l'enemic- es retorcia xisclant de dolor i de pànic, el soldat exemplar s'acostà a la tribuna i va oferir la pota sangonosa a un oficial francès."

"A Sarajevo passen tantes coses estranyes i diferents que hom no pot escapar d'un malestar profund", comença la crònica de Dragoslav Janjic, escriptor bosnià. Un malestar sobre el significat mateix de ser persona. "Els habitants de la capital bosniana diuen que ja no ho suportaran més". Eren, i són encara a pesar de tot -a pesar del mal que els han fet a l'esperit, tan difícil de curar- gent europea, tinguda per exemplar i tolerant. Segurament tenien virtuts i defectes no molt diferents dels veïns de València o de Ferrara, anaven poc a missa els diumenges o a la mesquita els divendres, pretenien ser normals. Per això els cacen quan travessen el carrer, un a un, amb perversitat de psiquiatre boig. Segurament hi ha hagut en la història setges més horribles, recordem el de Leningrad, però és difícil que se'n trobe cap més metòdicament pensat -pels enemics i pels que es diuen protectors- per fer embogir la població i reduir-la a la condició de bestioles tremoloses. Més que més, com escriu Dragoslav Janjic, en vista de les coses que hi passen.

Com ara en una cerimònia militar de les tropes de l'ONU, que explica Janjic en el mateix article. Això era a la caserna "Mariscal Tito", on s'allotja el batalló egipci de les forces de protecció. Era una exhibició clàssica, amb desfilada i mostra d'habilitats militars, hi havien alçat tribunes per als espectadors, i els oficials d'altres exèrcits, francesos sobretot, hi feien de convidats d'honor. Els soldats egipcis, exemplarment entrenats per al cas, van fer els números que solen mostrar-se en dies així, van pujar cordes, van saltar i van fer les cabrioles corresponents. Després vingué el torn dels comandos especials, gent dura i preparada per situacions extremes. Molt extremes: per demostrar duresa, dos soldats d'operacions especials es van plantar davant de la tribuna dels convidats i en un tres i no res van devorar dos pollastres sense plomar. Tal qual: els van tórcer el coll i se'ls van cruspir crus i calents, a mossos, sense privar-se dels ossos, les plomes i les potes tot en directe. Amb la cara plena de sang i de plomes, devien mirar els col·legues de la tribuna com dient: mireu què som capaços de fer amb un enemic. A continuació, uns altres dos soldats van mostrar el mateix entrenament perfecte amb un parell de conills, se'ls van fer de viu en viu amb el cap i la pell, i la mateixa satisfacció de guerrers professionals. Ben mirat, devia ser més fàcil devorar un co-

nill amb pell que un pollastre amb plomes. Alguns dels oficials convidats -procedents d'exèrcits europeus de l'oest, durs però no tant- ja començaven a fer una miqueta de cara d'angúnia, devien pensar: és realment útil per la guerra moderna menjar pollastres crus i amb ploma? Faltava el número fort: els egipcis portaren un gos, un dels comandos l'agafà per les potes, li n'arrancà una d'una estrebada i mentre el pobre gos -l'enemic- es retorcia xisclant de dolor i de pànic el soldat exemplar s'acostà a la tribuna i va oferir la pota sangonosa a un oficial francès. L'oficial era fluix, es va desmaiar, i la resta dels convidats es van aixecar i començaren a abandonar la tribuna.

Pels mateixos dies, molt prop de la caserna "Mariscal Tito", es va morir de misèria i d'abandó un ex-farmacèutic de 80 anys, de nom Petrovic. Vivia sol amb un gat que es deia Sòcrates, un gat savi, compartien l'escàs menjar que el vell podia aconseguir -l'ajuda humanitària que protegeixen els soldats de la caserna veïna-, dormien en el mateix llit, i es feien companyia. Quan van trobar el cadàver del farmacèutic Petrovic, ja feia una setmana que s'havia mort, i tenia un forat al ventre i una part de la cuixa rosegada: el gat, tan humà i tan savi, s'havia adaptat a les condicions extremes i s'havia convertit en animal feroç.

No és una faula, és una història, i cadascú en traurà la moral que voldrà: per què entrenen homes inútilment per obrar com a bèsties, per què la bestiola humana i amiga es menja el cos del seu amo, i si fent i permetent això no estem convertint Sarajevo en una al·legoria d'aquest final de segle. Homes mengen pollastres crus. Gats mengen persones. I les dues insuportables coses passen els mateixos dies, al mateix barri de la mateixa ciutat d'Europa la primavera del 1995. Amb el nostre permís.

Joan F. Mira

P. S. He d'agrair la possibilitat d'aquest comentari a un amable lector, que m'envia retalls de la *Tribune de Genève*.